

Супровідна інформація

Дата ухвалення рішення

15.07.2022

Дата реєстрації

21.07.2022

Номер справи

910/13707/21

Номер рішення

105324588

Форма судочинства

Господарське

Суддя

Погребна К.Ф.

Суд

Господарський суд
Одеської області

Позивач

[КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ГОЛОВНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР" / 04013755](#)

Компанії, зазначені в тексті судового документа

[ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ГЕРЦ" / 30587514](#)

Єдиний державний реєстр судових рішень

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

"15" липня 2022 р.м. Одеса Справа № 910/13707/21

Господарський суд Одеської області у складі судді Погребна К.Ф.

при секретарі судового засідання Петровій О.О.

розглянувши справу №910/13707/21

за позовом Комунального підприємства «Головний інформаційно-обчислювальний центр» (02192, м. Київ, вул. Космічна, 12-А, код ЄДРПОУ [04013755](#));до відповідача Товариства з обмеженою відповідальністю «ГЕРЦ» (65014, м. Одеса, вул. Єврейська, буд. 2 А, код ЄДРПОУ [30587514](#));

про стягнення 442660,46грн.

Представники сторін:

від позивача: Макарчук Л.Л, за довіреністю;

від відповідача: Горобець В.В. за ордером.

ВСТАНОВИВ:

Комунальне підприємство Головний інформаційно-обчислювальний центр звернулося до Господарського суду міста Києва з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю "ГЕРЦ" про стягнення заборгованості у розмірі 442 660,46 грн.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 25.08.2021р. було прийнято позовну заяву до розгляду і відкрито провадження у справі, розгляд справи було вирішено здійснювати в порядку спрощеного позовного провадження без виклику сторін.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 21.09.2021р. у задоволенні заяви Товариства з обмеженою відповідальністю "ГЕРЦ" проти розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження було відмовлено. Клопотання Товариства з обмеженою відповідальністю "ГЕРЦ" про розгляд справи у судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін - задоволено. Розгляд справи по суті було призначено в судовому засіданні.

Ухвалою господарського суду м. Києва від 03.02.2022р. матеріали справи № 910/13707/21 за позовом Комунального підприємства "Головний інформаційно-обчислювальний центр" до Товариства з обмеженою відповідальністю "ГЕРЦ" про стягнення 442 660,46 грн. були передані за територіальною підсудністю до Господарського суду Одеської області.

Відповідно до витягу з протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 13.04.2022 справу № 910/13707/21 передано на розгляд судді Господарського суду Одеської області Погребної К.Ф.

Ухвалою Господарського суду Одеської області від 18.04.2022р. справу №910/13707/21 було прийнято до розгляду суддею Погребною К.Ф., справу вирішено розглядати за правилами спрощеного позовного провадження з викликом сторін.

В судовому засіданні 15.07.2022р. представником позивача було заявлено усне клопотання про залучення до участі у справі в якості третьої особи яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача ФК «ГЕРЦ».

Судом в задоволенні відповідного клопотання протокольно було відмовлено, оскільки було заявлено позивачем з порушенням строку передбаченого ч.1 ст. 50 ГПК України без клопотання про його поновлення та відсутності обґрунтування яким саме чином рішення у дійсній справі може випнути на права або обов'язки ТОВ «ФК «ГЕРЦ». При цьому суд зазначає що отримання пояснень від ТОВ «ФК «ГЕРЦ» не є підставою для його залучення, а позивач був непозбавлений права реалізувати своє бажання отримати пояснення від ТОВ «ФК «ГЕРЦ» в інший спосіб передбачений Господарським процесуальним законодавством.

15.09.2021р. до Господарського суду м. Києва відповідачем був наданий відзив на позов, згідно якого останній позовні вимоги не визнає вважає їх необґрунтованими, безпідставними в зв'язку з чим в задоволенні позову просить суд відмовити.

Так заперечуючи проти позову відповідач вказує, що до спірних правовідносин між сторонами неможливе застосування ст.1212 Цивільного кодексу України оскільки правовідносини між сторонами виникли на підставі договору №4790 про надання представницьких послуг з забезпечення реалізації електронних квитків АСОП від 02.01.2020р.

Відповідач зазначає, що кошти були набуті ним за реально надані послуги та

відповідно до умов договору. Крім цього звіти про послуги погоджувались працівниками КП ГІОЦ, а акти підписувались повноважним керівником позивача. Відтак посилення позивача про безпідставність отримання відповідачем коштів спростовується як документами поданими до позовної заяви, так і правовою позицією, щодо застосування положень ст.1212 ЦК України.

Відповідач наголошує, що загальні підстави для виникнення зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави визначені нормами глави 83 ЦК України. Стаття 1212 ЦК України регулює випадки набуття майна або його збереження без достатніх правових підстав. Предметом регулювання інституту безпідставного отримання чи збереження майна є відносини, які виникають у зв'язку з безпідставним отриманням чи збереженням майна і які не врегульовані спеціальними інститутами цивільного права. Зобов'язання з безпідставного набуття, збереження майна виникають за наявності трьох умов: а) набуття або збереження майна, б) набуття або збереження за рахунок іншої особи, в) відсутність правової підстави для набуття або збереження майна (відсутність положень закону, адміністративного акта, правочину або інших підстав, передбачених статтею 11 ЦК України). Об'єктивними умовами виникнення зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави є: 1) набуття або збереження майна однією особою (набувачем) за рахунок іншої (потерпілого); 2) шкода у вигляді зменшення або незбільшення майна у іншої особи (потерпілого); 3) обумовленість збільшення або збереження майна на стороні набувача шляхом зменшення або відсутності збільшення на стороні потерпілого; 4) відсутність правової підстави для зміни майнового стану цих осіб. За змістом частини першої статті 1212 ЦК України безпідставно набутим майном є майно, набуто особою або збережене нею у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави.

22.09.2021р. до Господарського суду м. Києва позивачем була надана відповідь на відзив на позов згідно якої позивач вважає що заперечення відповідача є безпідставними, не підтверджені належним та допустимим доказами, а тому позовні вимоги підлягають задоволенню в повному обсязі. При цьому позивач посилається на ті ж самі обставини та підстави що і позовній заяві та наполягає у застосуванні до спірних правовідносин ст. 1212 ЦК України.

14.06.2022р. до суду відповідачем були надані додаткові пояснення з додатковими доказами. 23.06.2022 відповідачем було подано до суду клопотання про поновлення процесуального строку та долучення додаткових доказів до матеріалів справи.

06.07.2022р. до суду від позивача надійшли заперечення на клопотання про поновлення процесуального строку та долучення додаткових доказів до матеріалів справи.

Судом, протоально, клопотання відповідача про поновлення процесуального строку та долучення додаткових доказів до матеріалів справи було задоволено, оскільки як вбачається з матеріалів справи при розгляді її у господарському суді м. Києва адвокатом відповідач був Губаненко Ю.П. та з огляду на неможливість тимчасового подальшого представництва інтересів ТОВ «ГЕРЦ» адвокатом Губаненком Ю.П. у господарському суді Одеської області, 31.05.2022р. між ТОВ «ГЕРЦ» та адвокатом Горобець В.В. був укладений договір на надання правничої допомоги у справі №910/13707/21. Адвокат Горобець В.В. ознайомився з матеріалами справи № 910/13707/21 у строки з моменту отримання відповідних повноважень на представництво, а саме 02.06.2022р. що свідчить про об'єктивну неможливість подання відповідних пояснень та доказів в установлені ухвалою суду від 18.04.2022р. строки.

14.07.2022р. до суду від позивача надійшли пояснення з урахуванням додаткових пояснень відповідача від 14.06.2022р. та залучених до матеріалів справи доказів.

Судом після повернення з нарадчої кімнати, в порядку ст. 240 ГПК України, було

проголошено вступну та резолютивну частину рішення.

Розглянувши матеріали справи та заслухавши пояснення представників сторін, суд встановив наступне.

Як вказує позивач, 02.01.2020р. між Комунальним підприємством «Головний інформаційно-обчислювальний центр» (позивач, КП «ГІОЦ») та Товариством з обмеженою відповідальністю «ГЕРЦ» (відповідач, ТОВ «ГЕРЦ», Агент) було укладено договір №4790 про надання представницьких послуг з забезпечення реалізації електронних квитків АСОП (далі договір) відповідно до умов якого КП «ГІОЦ» здійснює генерацію електронних квитків, а Агент зобов'язується надавати представницькі послуги, передбачені договором. Під послугами розуміється забезпечення організації та супроводу мережі розповсюдження, в якій користувачі можуть придбати (отримати) послугу оператора АСОП з генерації електронних квитків АСОП та/чи транспортного ресурсу, в режимі реального часу 24/7 (п.п. 2.1., 2.2. договору).

Відповідно до п.5.1. договору вартість послуг Агента та порядок здійснення розрахунків встановлюється у Додатку 32 до договору.

Згідно положень п.7.1. договору договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін, застосовується до відносин сторін, що виникли з 02.01.2020р. та діє до 31.12.2020р.

Між сторонами були підписані додатки до договору, а саме Додаток №1 «Заява про намір укласти договір надання представницьких послуг з забезпечення реалізації електронних квитків АСОП» та Додаток №2 «Вартість послуг, порядок розрахунків та інші умови договору».

Відповідно до п.1 Додатку №2 до договору вартість послуг Агента за договором складає 1% від ціни продажу разового квитка, суми поповнення транспортного ресурсу, здійсненого пасажиром з використанням АСОП та оплачується КП «ГІОЦ» щомісячно в порядку, встановленому договором.

Пунктами 2, 3, 6 Додатку №2 до договору передбачено, що за результатами наданих послуг, Агент до 3-го числа, наступного за місяцем надання послуг, оформляє та передає на підписання КП «ГІОЦ» два примірники акту приймання-передачі наданих послуг за місяць надання послуг. КП «ГІОЦ» впродовж 5-ти робочих днів з моменту одержання від Агента актів приймання-передачі наданих актів, підписує і направляє Агенту його примірник або надсилає мотивовану відмову в прийманні наданих послуг, що містить перелік зауважень. У випадку не підписання КП «ГІОЦ» акту(-ів) приймання-передачі наданих послуг у встановлені строки та відсутності мотивованої відмови КП «ГІОЦ» в прийманні наданих послуг, вважається, що послуги Агента прийняті без зауважень.

Позивач зазначає, що загальна сума здійснених ТОВ «ГЕРЦ» операцій з продажу електронних квитків АСОП згідно з договором, за період з січня 2020 року по червень 2020 року, становить 84696916,07грн. Дані обставини підтверджуються відповідними актами приймання-передачі наданих послуг за договором, за період з січня 2020 року по червень 2020 року, а також звітами про надання ТОВ «ГЕРЦ» представницьких послуг із забезпечення реалізації електронних квитків АСОП згідно з договором, за період з січня 2020 року по 30 червня 2020 року. На підтвердження оплати КП «ГІОЦ» за надані ТОВ «ГЕРЦ» представницькі послуги за договором, у період з січня 2021 року по червень 2021 року, суду надані копії платіжних доручень за вказаний період. Таким чином, КП «ГІОЦ», на виконання п. 1 Додатку № 2 до договору, за період з січня 2020 року по червень 2020 року, щомісячно здійснювало оплату на рахунок ТОВ «ГЕРЦ» у розмірі 1% від вищезазначеної суми, яка загалом становить 846969,16грн.

Як вказує позивач, до бази розрахунку винагороди ТОВ «ГЕРЦ» за договором неправомірно було включено обсяг продажу разових електронних квитків і сум поповнення транспортного ресурсу карток з використанням платіжних терміналів

комплексного самообслуговування (далі - ПТКС) та інформаційної системи «Особистий кабінет киянина», які є власністю територіальної громади міста Києва та перебуває у праві господарського відання КП «ГІОЦ». Серед усіх прав та обов'язків, передбачених розділом 3 договору, право ТОВ «ГЕРЦ» на користування ПТКС та інформаційною системою «Особистий кабінет киянина», що належать КП «ГІОЦ», відсутнє. Таке право ТОВ «ГЕРЦ» не надавалося.

Позивач зазначає, що ним було проведено аналіз наданих розрахунків і встановлено некоректність бази агентської винагороди ТОВ «ГЕРЦ», оскільки до цієї бази безпідставно було включено такі канали продажу як ПТКС та інформаційна система «Особистий кабінет киянина», які придбавалися та/або створювалися за рахунок коштів територіальної громади м. Києва та є її власністю, а тому не можуть бути каналами продажу ТОВ «ГЕРЦ» за договором. У зв'язку з цим, існують розбіжності при розрахунку суми винагороди ТОВ «ГЕРЦ» згідно з договором за період з січня 2020 року по червень 2020 року. Також, КП «ГІОЦ» здійснено контррозрахунок бази нарахування винагороди ТОВ «ГЕРЦ» та розрахункової суми винагороди за даними КП «ГІОЦ», який надано до суду у вигляді інформації.

Отже, як вказує позивач, 1% винагороди ТОВ «ГЕРЦ» за надані представницькі послуги за договором у період з січня 2020 року по червень 2020 року, за виключенням таких каналів продажу як ПТКС та інформаційна система «Особистий кабінет киянина», повинен складати 404308,70грн. В свою чергу, КП «ГІОЦ» за період з січня 2020 року по червень 2020 року здійснило оплату суми агентської винагороди на рахунок ТОВ «ГЕРЦ» за договором, у розмірі 846969,16грн., що свідчить про здійснену КП «ГІОЦ» переплату в розмірі 442660,46грн.

Позивач зазначає, що у ТОВ «ГЕРЦ» відсутні правові підстави включати до розміру своєї винагороди за договором продажі електронних квитків, що здійснювались за допомогою ПТКС КП «ГІОЦ» та інформаційної системи «Особистий кабінет киянина», оскільки за умовами договору ТОВ «ГЕРЦ» зобов'язане виключно через власну інфраструктуру обслуговування пасажирів здійснювати реалізацію електронних квитків. Жодних домовленостей чи угод щодо використання ТОВ «ГЕРЦ» інфраструктури КП «ГІОЦ» не було.

Отже посилаючись на вищенаведені обставини Комунальне підприємство «Головний інформаційно-обчислювальний центр» звернулось до Господарського суду з відповідними позовом.

При цьому, звертаючись за відповідним позовом до суду, позивач як на підставу стягнення 442660,46грн. посилається на ст.1212 Цивільного кодексу України якою встановлено, що особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи без достатньої правової підстави (безпідставно набуте майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно. Особа зобов'язана повернути майно і тоді, коли підстава, на якій воно було набуте, згодом відпала. Та зазначає, що положення цієї глави застосовуються незалежно від того, чи безпідставне набуття або збереження майна було результатом поведінки набувача майна, потерпілого, інших осіб чи наслідком події. Положення цієї глави застосовуються також до вимог, зокрема, про повернення виконаного однією із сторін у зобов'язанні. Таким чином, вказані грошові кошти були сплачені понад розміру обумовленого.

Дослідивши матеріали справи, проаналізувавши наявні у справі докази у сукупності та давши їм відповідну правову оцінку, суд дійшов наступних висновків:

Відповідно до ст. 15 Цивільного кодексу України кожна особа має право на захист свого цивільного права в разі його порушення, невизнання або оспорювання.

Згідно ст. 16 Цивільного кодексу України кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

Відповідно до ст. 626 Цивільного кодексу України договором є домовленість

сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Статтею 627 ЦК України передбачено, що відповідно до статті 6 ЦК України сторони є вільними в укладанні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог ЦК України, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Відповідно до ст. 175 Господарського процесуального кодексу України майново-господарськими визнаються цивільно-правові зобов'язання, що виникають між учасниками господарських відносин при здійсненні господарської діяльності, в силу яких зобов'язана сторона повинна вчинити певну господарську дію на користь другої сторони або утриматися від певної дії, а управлена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку. Майнові зобов'язання, які виникають між учасниками господарських відносин, регулюються Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 1212 Цивільного кодексу України особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави (безпідставно набуто майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно. Особа зобов'язана повернути майно і тоді, коли підстава, на якій воно набуто, згодом відпала. Положення цієї глави застосовуються незалежно від того, чи безпідставне набуття або збереження майна було результатом поведінки набувача майна, потерпілого, інших осіб чи наслідком події.

Предметом регулювання інституту безпідставного отримання чи збереження майна є відносини, які виникають у зв'язку з безпідставним отриманням чи збереженням майна і які не врегульовані спеціальними інститутами цивільного права.

Так, зобов'язання з безпідставного набуття, збереження майна виникають за наявності трьох умов: а) набуття або збереження майна, б) набуття або збереження за рахунок іншої особи, в) відсутність правової підстави для набуття або збереження майна (відсутність положень закону, адміністративного акта, правочину або інших підстав, передбачених статтею 11 Цивільного кодексу України).

З аналізу зазначених правових норм вбачається, що зобов'язання із набуття або збереження майна без достатньої правової підстави має місце за наявності таких умов. По-перше, є набуття або збереження майна. Це означає, що особа набуває нові цінності, збільшує кількість та вартість належного їй майна або зберігає майно, яке неминуче мало б вибути із її володіння. По-друге, мало місце набуття або збереження майна за рахунок іншої особи. Тобто, збільшення або збереження майна у особи є наслідком втрати або недоотримання цього майна іншою особою. По-третє, обов'язково має бути відсутність правової підстави для набуття або збереження майна за рахунок іншої особи. Тобто, мала місце помилка, обман, випадковість або інші підстави набуття або збереження майна, які не можна віднести до підстав виникнення цивільних прав та обов'язків (ст. 11 ЦК України).

За змістом ч. 1 ст. 1212 Цивільного кодексу України безпідставно набутим майном є майно, набуто особою або збережене нею у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави.

Відсутністю правової підстави вважають такий перехід майна від однієї особи до іншої, який або не ґрунтується на прямій вказівці закону, або суперечить меті правовідношення і його юридичному змісту. Тобто відсутність правової підстави означає, що набувач збагатився за рахунок потерпілого поза підставою, передбаченою законом, іншими правовими актами чи правочином.

Майно не може вважатися набутим чи збереженим без достатніх правових підстав, якщо це відбулося в незаборонений цивільним законодавством спосіб з

метою забезпечення породження учасниками відповідних правовідносин у майбутньому певних цивільних прав та обов'язків. Зокрема, внаслідок тих чи інших юридичних фактів, правомірних дій, які прямо передбачені ч. 2 ст. 11 Цивільного кодексу України.

Загальна умова ч. 1 ст. 1212 Цивільного кодексу України звужує застосування інституту безпідставного збагачення у зобов'язальних (договірних) відносинах, або отримане однією зі сторін у зобов'язанні підлягає поверненню іншій стороні на підставі ст. 1212 Цивільного кодексу України тільки за наявності ознак безпідставності такого виконання.

Набуття однією зі сторін зобов'язання майна за рахунок іншої сторони в порядку виконання договірних зобов'язань не вважається безпідставним.

Отже, якщо поведінка набувача, потерпілого, інших осіб або подія утворюють правову підставу для набуття (збереження) майна, ст. 1212 Цивільного кодексу України може застосовуватись тільки після того, як така правова підстава в установленому порядку скасована, визнана недійсною, змінена або припинена, у тому числі у вигляді розірвання договору.

Відтак, задля застосування до спірних правовідносин у справі ст. 1212 Цивільного кодексу України, необхідно встановити факт наявності або відсутності між сторонами у справі правовідносин, які б свідчили про наявність або відсутність правових підстав для перерахування заявлених до стягнення грошових коштів.

Відповідно до ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 11, ч. 1, 2 ст. 509 Цивільного кодексу України цивільні права та обов'язки виникають із дій осіб, що передбачені цими актами цивільного законодавства, а також із дій осіб, що не передбачені цими актами, але за аналогією породжують цивільні права та обов'язки. До підстав виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, належать договори та інші правочини. Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Зобов'язання виникають з підстав, установлених статтею 11 цього Кодексу.

Частиною 7 ст. 179 Господарського кодексу України передбачено, що господарські договори укладаються за правилами, встановленими Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом, іншими нормативно-правовими актами щодо окремих видів договорів. За положенням частини 1 ст. 638 ЦК України договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

Як встановлено судом та не заперечується сторонами у справі, 02.01.2020р. між позивачем та відповідачем було укладено договір №4790 про надання представницьких послуг з забезпечення реалізації електронних квитків АСОП відповідно до умов якого позивач здійснює генерацію електронних квитків, а відповідач зобов'язується надавати представницькі послуги, передбачені договором. Під послугами розуміється забезпечення організації та супроводу мережі розповсюдження, в якій користувачі можуть придбати (отримати) послугу оператора АСОП з генерації електронних квитків АСОП та/чи транспортного ресурсу, в режимі реального часу 24/7 (п.п. 2.1., 2.2. договору).

Відповідно до п.5.1. договору вартість послуг Агента та порядок здійснення розрахунків встановлюється у Додатку 32 до договору.

Згідно положень п.7.1. договору договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін, застосовується до відносин сторін, що виникли з 02.01.2020р. та діє до 31.12.2020р.

Між сторонами були підписані додатки до договору, а саме Додаток №1 «Заява про намір укласти договір надання представницьких послуг з забезпечення реалізації електронних квитків АСОП» та Додаток №2 «Вартість послуг, порядок розрахунків та інші умови договору».

Відповідно до п.1 Додатку №2 до договору вартість послуг Агента за договором складає 1% від ціни продажу разового квитка, суми поповнення транспортного ресурсу, здійсненого пасажиром з використанням АСОП та оплачується КП «ГІОЦ» щомісячно в порядку, встановленому договором.

Пунктами 2, 3, 6 Додатку №2 до договору передбачено, що за результатами наданих послуг, Агент до 3-го числа, наступного за місяцем надання послуг, оформляє та передає на підписання КП ГІОЦ два примірники акту приймання-передачі наданих послуг за місяць надання послуг. КП ГІОЦ впродовж 5-ти робочих днів з моменту одержання від Агента актів приймання-передачі наданих актів, підписує і направляє Агенту його примірник або надсилає мотивовану відмову в прийманні наданих послуг, що містить перелік зауважень. У випадку не підписання КП ГІОЦ акту(-ів) приймання-передачі наданих послуг у встановлені строки та відсутності мотивованої відмови КП ГІОЦ в прийманні наданих послуг, вважається, що послуги Агента прийняті без зауважень.

Як вбачається з наявних в матеріалах справи копій актів приймання-передачі від 31.01.2020р., 29.02.2020р., 31.03.2020р., 30.04.2020р., 31.05.2020р., 30.06.2020р. то вказані акти підписані з боку позивача без зауважень та оплачені у повному обсязі згідно наданих до матеріалів справи копій платіжних доручень №14 від 21.02.2020р., №13 від 13.03.2020р., №14 від 22.05.2020р., №1 від 29.05.2020р., №66 від 19.06.2020р., №12 від 10.07.2020р. з посиланням в платіжних дорученнях на договір №4790 від 02.01.2020р. та акти приймання-передачі.

Крім того, факт надання відповідних послуг підтверджується звітами про надання ТОВ «ГЕРЦ» представницьких послуг із забезпечення реалізації електронних квитків АСОП згідно з договором, за період з січня 2020 року по 30 червня 2020 року.

Суд зазначає, що підписавши акти приймання передачі без зауважень щодо нарахованих сум та здійснивши оплату наданих відповідачем послуг позивач підтвердив наявність між сторонами договірних відносин.

Тобто наявність між сторонами договірних правовідносин виключає підстави для застосування ст.1212 Цивільного кодексу України на яких наполягає позивач.

Разом з тим, позивач в своїх додаткових письмових поясненнях, вказує що відповідні акти приймання-передачі за спірний період, оформлені з порушенням чинного законодавства оскільки не відповідають вимога, що ставляться до первинних документів, з актів неможливо дослідити обсяг та об'єм і зміст фактично наданих фінансових послуг відповідачем, порядку їх виконання, встановити обсяг трудових та інших ресурсів, які залучались відповідачем до їх виконання, а також підстава формування вартості наданих послуг що перевищує ціну договору. Спірні акти безпідставно включають в обсяг господарських операцій, за якими КП «ГІОЦ» сплатив на користь ТОВ «ГЕРЦ» 1% від вартості наданих послуг, з урахування каналів продажу КП «ГІОЦ» до яких ТОВ «ГЕРЦ» не має жодного відношення.

Суд відповідні посилання позивача оцінює критично, оскільки як зазначалось вище відповідно до п.3 Додатку №2 до договору, КП «ГІОЦ» впродовж 5-ти робочих днів з моменту одержання від Агента актів приймання-передачі наданих актів, підписує і направляє Агенту його примірник або надсилає мотивовану відмову в прийманні наданих послуг, що містить перелік зауважень. Позивачем відповідні Акти були підписані без жодних зауважень. Більш того як встановлено судом та не заперечувалось позивачем після встановлення обставин викладених у позовній заяві останній до відповідач з заявою щодо невідповідності актів вимога

законодавства не звертався, не звертався він також із заявою про їх відкликання.

Позивач звертаючись з відповідним позов до суду вказує на відсутність у ТОВ «ГЕРЦ» правових підстав включати до розміру своєї винагороди за Договором продажі електронних квитків, що здійснювались за допомогою ПТКС КП «ГІОЦ» та інформаційної системи «Особистий кабінет киянина», оскільки за умовами Договору ТОВ «ГЕРЦ» зобов'язане виключно через власну інфраструктуру обслуговування пасажирів здійснювати реалізацію електронних квитків та зазначає, що згідно п.3 частини третій статті 1212 ЦК України положення глави 83 цього кодексу застосовуються також до вимог, зокрема, про повернення виконаного однією із сторін у зобов'язанні.

Разом з тим суд зазначає, відповідно до пункту 1.1 договору передбачено, що КП «ГІОЦ» здійснює генерацію електронних квитків, а агент зобов'язується надавати представницькі послуги, передбачені цим договором.

Пунктом 2.2 договору конкретизовано, які саме послуги мають на увазі. Так, під послугами розуміється організація та супровід мережі розповсюдження, в якій користувачі можуть придбати (отримати) послуги Оператора АСОП з генерації електронних квитків АСОП та/чи транспортного ресурсу, в режимі реального часу 24/7, зокрема, через наявні в Агента програмно-технічні комплекси самообслуговування (ПТКС) і точки продажу, інтернет-портали сервіси, агрегатори послуг, банки, ретейлерів тощо.

Отже, умовами договору передбачено, що продаж разових електронних квитків і сум поповнення транспортного ресурсу карток з використанням платіжних терміналів комплексною обслуговування (ПТКС) є послугами, що надаються саме ТОВ «ГЕРЦ».

Так, пунктом 3.4.10 договору, встановлено що Агент має право залучати субагентів до виконання цього договору залишаючись при цьому відповідальним за результати їхньої діяльності як за власний.

Пунктами 4.22 та 4.23 договору встановлено, що у випадку залучення Агентом субагентів до виконання цього Договору субагенти в розумінні цього Договору прирівнюються до уповноваженого представника Агента. Договірні відносини між Агентом та субагентами не є предметом регулювання цього Договору.

Так, як вбачається з матеріалів справи 01.04.2019 між КП «ГІОЦ» як Оператором та ТОВ «ФК «ГЕРЦ» як замовником укладено договір №463. За умовами якого Замовник (ТОВ «ФК «ГЕРЦ») з метою здійснення приймання платежів та переказу коштів клієнтів замовляє, а оператор (КП «ГІОЦ») з використанням власних терміналів та встановленого в них апаратного програмною забезпечення надає Замовникові послуги з апаратної підтримки спеціалізованого програмного забезпечення Замовника з використанням якого замовник в режимі реального часу здійснює діяльність з прийому платежів та переказу коштів на Терміналах Оператора на рахунок Оператора або іншого отримувача.

Відповідно до пункту 2.1 договору №463 щомісячна вартість послуг Оператора за цим договором в розрізі одного терміналу становить 10 грн. Загальна вартість послуг Оператора за ним договором визначається кількістю терміналів, що використовуються Оператором для надання послуг та тривалістю надання послуг (п.2.2 договору №463).

Згідно п. 3.2 договору №463 Оператор (КП «ГІОЦ») зобов'язаний: 3.2.1. надавати послуги замовнику своєчасно та належної якості; 3.2.2. надати Замовнику як фінансовій установі право здійснювати діяльність з прийому платежів та переказу коштів на користь Оператора на власних терміналах, в тому числі право приймати платежі на користь інших отримувачів коштів; 3.2.3 надати Замовнику як фінансовій установі право розмішувати на головному екрані терміналу оператора інформаційне вікно про послуги з переказу коштів, що надаються фінансовою установою у розмірі не менше 1/4 екрану терміналу.

Отже з умов вищезазначеного договору вбачається, що право користуватися ПТКС що є власністю територіальної громади м. Києва, надано також і ТОВ «ФК «Герц».

Поряд з цим, 04.03.2019р. між ТОВ «ГЕРЦ» та ТОВ «ФК ГЕРЦ» було укладено договір №190304-01 предметом якого є надання ТОВ «ФК ГЕРЦ» як виконавцем ТОВ «ГЕРЦ» як замовнику фінансових послуг з приймання та переказу коштів, сплачених платниками за транспортні картки. Також 01.04.2019р між ТОВ «ГЕРЦ» та ТОВ «ФК «ГЕРЦ» було укладено додаткову угоду №1, предметом якого є надання виконавцем замовнику фінансових послуг з приймання та переказу грошових коштів та переказу грошових коштів, сплачених платниками за транспортні картки, поповнення транспортних карток, або білетів з QR-кодами. З аналізу відповідного договору та додаткової угоди вбачається що ТОВ «ФК «ГЕРЦ» виступає як субагент ТОВ «ГЕРЦ».

Більш того, як вбачається з матеріалів справи, а саме зі звітів про реалізацію продуктів, що формуються в програмному забезпеченні «АСОП», які доступні через веб-браузер <https://ticket.kyivcity.gov.ua>, в графі Агент визначено саме ТОВ «ФК «ГЕРЦ».

Разом з тим посилання позивача на помилковість визначення у звітах ТОВ «ФК «ГЕРЦ» в якості Агента суд оцінює критично, оскільки відповідні звіти надавались позивачем та жодних заяв або звернень щодо некоректності або помилковості відповідного зазначення позивачем не складалось. При цьому позивачем про відповідну помилковість було заявлено лише після звернення уваги на цей факт відповідачем.

Отже, ТОВ «ФК «ГЕРЦ» як субагент у відповідності до укладеного Договору №4637 від 01 квітня 2019 року з використанням терміналів КП «ГІОЦ», мав право здійснювати приймання платежів та переказу коштів клієнтів. Під терміналами КП «ГІОЦ» в рамках цього Договору розуміється програмно-технічні комплекси самообслуговування (ПТКС), які дозволяють здійснювати прийом та облік коштів, внесених Клієнтами для придбання або поповнення проїзних квитків та прийому коштів для переказу на користь інших отримувачів.

З урахуванням наведеного, вказаний Договір надавав право субагенту ТОВ «ФК «ГЕРЦ» користуватись ПТКС, та відповідно ТОВ «ГЕРЦ» мав право включати обсяг продажу разових електронних квитків і поповнення транспортного ресурсу карток, що були здійснені через програмно-технічні комплекси самообслуговування (ПТКС).

Аналіз статей 5, 14, 46 (ч. 3), 162 (ч. 3 п.п. 4-5) ГПК України дозволяє зробити висновок про те, що законодавець надав виключно особі право на звернення до суду за захистом своїх прав та інтересів та обмежив суд у повноваженнях щодо розгляду справи в межах визначеного особою предмету спору та на підставі доказів поданих учасниками справи або витребуваних судом відповідно до існуючих процесуальних норм. Надання суду права на ефективний судовий захист прав та інтересів особи згідно зі ст. 5 ГПК України обмежено тими способами захисту, які визначені законом або договором і відійти від цього суд може тільки з врахуванням заявленої позовної вимоги, якщо законом або договором не визначено способів захисту цивільних прав та інтересів, які були б ефективними. Законодавець обмежив особу щодо можливості зміни підстав або предмету позову в одному позовному провадженні як часовими рамками (до закінчення підготовчого судового засідання у справах звичайного позовного провадження та не пізніше п'яти днів до початку першого судового засідання у справах спрощеного провадження), так виключив можливість зміни позивачем предмету та підстав позову в одній справі.

Отже, якщо спеціальними нормами законодавства передбачено певні способи захисту прав та інтересів сторін договору надання послуг, однак одна із сторін обрала предметом спору таку вимогу, яка не відповідає способам захисту прав та інтересів сторін за договором надання послуг, визначеним законодавством та не

передбаченим умовами укладеного договору надання послуг, суд не вправі за власною ініціативою вжити інших способів захисту, оскільки це матиме наслідком втручання суду в предмет та підстави позову, їх зміну за рішенням суду, а не сторони договору (позивача).

Предметом спору є об'єкт спірних взаємовідносин, щодо яких виник спір між позивачем та відповідачем, певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, щодо якої позивач просить прийняти судове рішення. У цій справі предметом спору є визначена позивачем вимога про повернення надмірно сплачених коштів на суму 442660,46грн. на підставі ст.1212 Цивільного кодексу України.

Підставами позову є обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги. Такими обставинами є певні юридичні факти, які тягнуть за собою певні юридичні наслідки. Отже підставу позову складають дві складові: юридична та фактична. Фактична підстава позову - це юридичні факти, на яких ґрунтуються позовні вимоги позивача до відповідача. Правова підстава позову - це посилання в позовній заяві на закони та інші нормативно-правові акти на яких ґрунтується позовна вимога позивача.

Правильне встановлення підстави позову дозволяє визначити межі доказування, є гарантією прав відповідача на захист проти позову.

В цьому випадку фактичними підставами позову позивачем визначено повернення надмірно сплачених коштів за договором надання послуг на суму 442660,46грн., а правовою складовою підстав позову є посилання позивача на ст.1212 Цивільного кодексу України.

Аналіз вказаної норми права (ст.1212 ЦК України) свідчить, що вона не встановлює правових підстав для повернення надмірно сплачених грошових коштів за договором.

Отже з урахуванням наведеного, суд доходить висновку що позивачем не наведено правових підстав позовної вимоги щодо повернення надмірно сплачених грошових коштів за договором саме на підставі ст.1212 Цивільного кодексу України.

Відповідно до вимог ч.1 ст.73 ГПК України доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

Згідно ч.1 ст.74 ГПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

У відповідності до ст.76 ГПК України належними є докази, на підставі яких можна встановити обставини, які входять в предмет доказування. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування. Предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення.

Зі змісту ст.77 ГПК України вбачається, що обставини, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування. Докази, одержані з порушенням закону, судом не приймаються.

Інші посилання позивача не спростовують висновків, до яких дійшов суд.

При цьому, суд звертає увагу сторін на те, що згідно з усталеною практикою Європейського суду з прав людини (ЄСПЧ), яка відображає принцип, пов'язаний з належним здійсненням правосуддя, у рішеннях судів... мають бути належним чином зазначені підстави, на яких вони ґрунтуються. І хоча п.1 ст. 6 Конвенції зобов'язує суду обґрунтувати свої рішення, його не можна тлумачити як такий, що

вимагає детальної відповіді на кожен аргумент. Міра, до якої суд має виконати обов'язок щодо обґрунтування рішення, може бути різною в залежності від характеру рішення. Саме такі висновки викладені у рішенні ЕСПЧ від 10.02.2010р.у справі "Серявін та інші проти України"

Статтею 86 ГПК України встановлено, що суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.

Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), який міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів).

Частинами ч.ч.1, 2, 3 ст.13 ГПК України встановлено, що судочинство у господарських судах здійснюється на засадах змагальності сторін. Учасники справи мають рівні права щодо здійснення всіх процесуальних прав та обов'язків, передбачених цим Кодексом. Кожна сторона повинна довести обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених законом.

Принцип рівності сторін у процесі вимагає, щоб кожній стороні надавалася розумна можливість представляти справу в таких умовах, які не ставлять цю сторону у суттєво не вигідне становище відносно другої сторони (п.87 Рішення Європейського суду з прав людини у справі "Салов проти України" від 06.09.2005р.).

У Рішенні Європейського суду з прав людини у справі "Надточий проти України" від 15.05.2008р. зазначено, що принцип рівності сторін передбачає, що кожна сторона повинна мати розумну можливість представляти свою сторону в умовах, які не ставлять її в суттєво менш сприятливе становище в порівнянні з опонентом.

Змагальність означає таку побудову судового процесу, яка дозволяє всім особам - учасникам певної справи відстоювати свої права та законні інтереси, свою позицію у справі.

Принцип змагальності є процесуальною гарантією всебічного, повного та об'єктивного з'ясування судом обставин справи, ухвалення законного, обґрунтованого і справедливого рішення у справі.

За таких обставин, приймаючи до уваги вищенаведене, а також оцінюючи надані документальні докази в їх сукупності, позовні вимоги Комунального підприємства «Головний інформаційно-обчислювальний центр» до відповідача Товариства з обмеженою відповідальністю «ГЕРЦ» про стягнення суми надмірно сплачених котів у розмірі 442660,46грн. на підставі ст.1212 ЦК України задоволенню не підлягають.

Судові витрати зі сплати судового збору за подання позовної заяви покладаються на позивача відповідно до приписів ст. 129 ГПК України.

Керуючись ст.ст. 129, 232, 233, 236-238, 240, 241 Господарського процесуального кодексу України, суд -

ВИРІШИВ:

1. В задоволенні позову Комунального підприємства Головний інформаційно-обчислювальний центр (02192, м. Київ, вул. Космічна, 12-А, код ЄДРПОУ [04013755](#)) до Товариства з обмеженою відповідальністю "ГЕРЦ" (65014, м. Одеса, вул. Єврейська, буд. 2 А, код ЄДРПОУ [30587514](#)) відмовити повністю.

2. Судові витрати покласти на Комунальне підприємство Головний інформаційно-обчислювальний центр (02192, м. Київ, вул. Космічна, 12-А, код ЄДРПОУ [04013755](#))

Рішення набирає законної сили в порядку, передбаченому ст. 241 ГПК України.

Відповідно до ст. ст. 254, 256 ГПК України учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції. Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом двадцяти днів. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або у разі розгляду справи (вирішення питання) без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Повний текст рішення складено 20 липня 2022 р.

Суддя К.Ф. Погребна